

Türkiye kümelenme ülkesi oluyor

Şimdilik on küme belirlendi. Tekstil, otomotiv, turizm gibi seramik sektöründe de Eskişehir, Bilecik ve Kütahya illerinin olduğu sınırlar seramik kümesi içine alındı. “Ulusal Kümelenme Politikası’nın ve Küme Raporu” nun açıklanması bekleniyor.

Avrupa’nın otuz bir ülkesinde yapılan çalışma, ülkelerin yüzde 68’inde ulusal kümelenme politikası bulunduğunu, bunların altında yer alan kümelenme programları vasıtası ile küme geliştirme ile ilgili uygulamaların yürütüldüğünü ortaya koyuyor. Kümelenme esasında günümüz toplumunda kalkınmanın temel unsuru “bilgi temelli ekonomik yapıda inovasyona yönelik üretimin teşviki”, bunun yanı sıra yerel ekonomik kalkınma ise “yerelin yaşam kalitesini bir üst seviyeye çıkartma” olarak kabul ediliyor. Türkiye’de bu bağlamda bir yandan AB standartlarını yakalamak öte yandan sanayi envanteri ve kümelenme politikalarını hazırlamak için iki yıl önce bir çalışma başlattı. “Kümelenme Strateji Belgesi” üzerinde çalışmalar ile “Ulusal Küme Haritası ve Küme Raporu” nun önümüzdeki aylarda açıklanması bekleniyor.

Avrupa Birliği Mali Fonları’ndan finanse edilen “Türkiye İş

Ten clusters are designated for now. Like in textiles, automotive and tourism, for the ceramics industry, too, area surrounded by the borders of Eskişehir, Bilecik and Kütahya provinces are included in the ceramic cluster. Announcement of the “National Clustering Policy and Cluster Report” expected.

A study carried out in thirty one countries of Europe has revealed that there is a national clustering policy in 68 percent of countries and that cluster development practices are in implementation through the clustering programs under such policies. The basic element of development in today’s society on the basis of clustering is deemed to be “encouragement of innovation oriented production on a knowledge based economic structure” and local economic development is described as “raising the quality of life of the local to one higher level”. Turkey started a study two years ago for, on the one hand, capturing EU standards and on the other hand, to prepare an industry inventory and clustering policies in this context. It is expected that the studies on the “Clustering Strategy Document” and the “National Cluster Map and Cluster Report” are announced in the upcoming months.

“Turkey becomes a clustering country”

Kümeleri Geliştirme Politikası Projesi” kapsamında modele ilişkin çalışmaların yürütüldüğünü dile getiren Dış Ticaret Müsteşarı (DTM) Tuncer Kayalar, projenin üç bileşenden oluştuğunu vurguluyor. Projenin ilk bileşeninde, 100 uzmanın eğitimine yönelik eğitim programları, uluslararası çalışma turları gibi faaliyetler gerçekleştiriliyor. Küme politikasının uygulanmasında, küme haritalarının çıkarılmasında yararlanılacak kaynak not ve rehberleri hazırlanıyor. İkinci bileşeninde ise Türkiye'nin ulusal küme politikasına temel teşkil edecek ve Türkiye'deki kümelenme olgusunu uluslararası örnekler ışığında analiz ederek, bu konuda en kapsamlı çalışma olacak “Kümelenme Strateji Belgesi” oluşturuluyor. Projenin üçüncü bileşeninde de öncelikle “Ulusal Küme Haritası ve Küme Raporu” hazırlanıyor. Küme ihtiyaç analizleri yapılıyor.

Kümelenme istihdam artıracak

Kayalar, kümelenmenin, yenilik faaliyetini destekleyerek yeniliğin ticarileşmesini kolaylaştırdığını kaydederek, bu modelin verimliliği ve istihdamı artırdığını, rekabet ve işbirliği olanağı sağladığını söylüyor. Modelin yeni firmalar veya yeni iş imkanlarının belirginleşmesini sağladığına dikkat çekerek, tedarikçilere, müşterilere ve destek mekanizmalarına ulaşılmasını, yeni şirketlerin kurulmasını ve yeni ürünlerin ortaya çıkmasını kolaylaştırdığını kaydediyor. Avrupa'da 31 ülkede yapılan araştırmada, kümelenme politikasının uygulamaya ilişkin programlarının üçte ikisinden fazlasında finansal kaynağın ulusal fonlar olduğunu belirliyor. Kümelenme programlarının yüzde 30'u işletme ve sanayi, yüzde 33'ü bilim ve teknoloji, yüzde 16'sı bölgesel kalkınma amaçlı istihdam yaratma gibi konular oluşturuyor.

DTM Genel Müdür Yardımcısı Altunyıldız, ülkelerin küme-

Tuncer Kayalar, Undersecretary of Foreign Trade, who states that the studies on the model are being conducted under the “Turkey Business Clusters Development Policy” financed out of European Union Financial Funds, stresses that the project is comprised of three components. In the first component of the project, training programs addressed to 100 experts and international work tours are being conducted. Source, notes and guides to be utilized in implementation of the cluster policy and preparation of cluster maps are prepared. In the second component, the “Cluster Strategy Document”, which will be the foundation for Turkey's national cluster policy, to be the most comprehensive study on this subject analyzing the clustering phenomena in Turkey in light of international benchmarks is addressed. In the third component of the project, preparation of the “National Cluster Map and Cluster Report” is priority. Cluster requirement analyses are also carried out.

Clustering will lead to rise in employment

Noting that clustering facilitates commercialization innovation, supporting the innovation activities, Kayalar says that this model increases productivity and employment; allowing for competition and collaboration taking place. Drawing attention to the fact that the model allows new firms or new business opportunities to come forward, it facilitates access to customers and support mechanisms, establishment of new companies and launching of new products. In a survey carried out in 31 countries in Europe, in more than two thirds of clustering policy implementation programs, financial resources are national ones. Of clustering programs, 30 percent involve undertakings and the industry, 33 percent science and technology and 16 percent involve creation of employment aiming at regional development.

UFT Assistant General Manager Altunyıldız points out that countries implement certain techniques in their clustering policies.

lenme politikalarında birtakım yöntemler uyguladıklarını söylüyor. “ABD yeni teknolojileri destekleme, İtalya ve İngiltere ise işsizliği azaltma gibi kümelenme anlayışı ve politikalarını yürütüyor. Eski modelde kümelenmeye devlet teşvik politikaları ile yön verirdi. Yeni modelde ise bütün sektörlerin işbirliğinden bahsediliyor. Bu proje altı milyon Avroluk AB fonlarından destekleniyor. 2009 Mart ayında Türkiye'nin kümelenme politikalarını bitirmeyi amaçlıyoruz. Kısa anlamıyla kümelenme politikaların politikasıdır.”

Ulusal kümelenme stratejisinin amacını da açıklayan Altunyaldız, Türkiye'deki kurumların dünyadaki ekonomik zorluklarla mücadele edecek gücü kazanması, işletmeler arası işbirliğinin artırılmasını hedef ve politikaları olduğunu söyledi. Türkiye'de gelişmiş bölgelerde bir kümelenme politikası oluşturduklarını bunun başarı şansını arttırdığını belirten Altunyaldız'a göre gelişmemiş bölgelerde bu tür politikaların uygulanmasının şimdilik yapılmadığını sadece sektörlerin belirlendiğini ifade etti. Bu kümelenme politikalarının hangi şehirlerde hangi sektörlerle göre düzenlediğini ise şöyle aktardı.

“Ankara'da yazılım ve makine, Kütahya, Eskişehir ve Bilecik'te seramik sektörü, Konya'da otomotiv yan sanayi, Mersin'de işlenmiş gıda, Muğla'da yat üretimi, Bursa'da tekstil, İzmir'de organik gıda, Manisa'da elektrik-elektronik ve Marmara'da otomotiv sektörleri Türkiye'nin yeni kümelenme politikalarıdır. Gelişmekte olan bölgelerde de 10 küme ortaya çıktı. Samsun, Çorum, Maraş, Kayseri, Malatya, Antep, Yozgat, Erzurum, Trabzon ve Kars. Bu bölgelerde kümelenme politikası ve yol haritası çıkartılmadı sadece analizler yapıldı. Bunlar rekabet ve uzmanlık gücü ile ortaya çıkan kümelenmeler.”

“Türkiye bir kümelenme ülkesi oluyor ve uluslar arası algı geliyor” diyen Altunyaldız, kümelerin yabancı sermaye çekilmesinde önemli hale geldiğinin altını çizdi. Kalkınmanın önemli bir adımı olan kümelerin, dayanışma, işbirliği ve güven gibi unsurlarla birbirine bağlandığını, bu durumun zor zamanlarda birlikte hareket etme gücü verdiğini söyledi.

“US conducts clustering concepts and policies regarding supporting new technologies while Italy and UK implement those aiming at decreasing unemployment. In the old model, the government used to guide clustering through incentive policies. Yet, the new model involves collaboration of all sectors. This project is supported out of EU funds worth six million Euros. We are targeting to complete Turkey's clustering policies by March 2009. In short, clustering is the policy of policies.”

Announcing the purpose of the national clustering strategy, Altunyaldız says that it is their target and policy to ensure that institutions in Turkey gain the power to fight against economic problems in the world and increasing the collaboration between companies. According to Altunyaldız, who comments that they formed a clustering policy in developed regions of Turkey increasing the chance of success and that implementation of such types of policies are not carried out, but only sectors are identified in undeveloped regions. He articulates in what cities, by what sectors these clustering policies are organized, as follows: “Turkey's new clustering policies are in the software and machinery industries in Ankara, the ceramics industry in Kütahya, Eskişehir and Bilecik, the automotive side industry in Konya, processed food in Mersin, yacht building in Muğla, textiles in Bursa, organic food in Izmir, electrical-electronics in Manisa and automotive in Marmara. Ten clusters were identified in the developing regions. Samsun, Çorum, Maraş, Kayseri, Malatya, Antep, Yozgat, Erzurum, Trabzon and Kars. No clustering policy or road map was prepared for these regions but analyses were made. These are clusterings identified through competition and expertise”. Altunyaldız, who says, “Turkey is becoming a country of clusters and the international perception is developing”, underscores that clusters have become significant in terms of drawing foreign capital. Altunyaldız added that clusters, which are important steps of development, are linked to each other through elements like solidarity, collaboration and trust and this gives rise to concerted action in tough times.

Kümelenme nedir?

DTM Müsteşarı Kayalar kümelenmeyi; aynı bölgede ve aynı iş kolunda, aynı değer zincirinde faaliyet gösteren, birbiriyle işbirliği içinde bulunan, aynı zamanda birbirine rakip olan, aralarında ticari ilişki bulunan işletmelerin ve onları destekleyici kurumların (üniversiteler, kamu kuruluşları, araştırma kuruluşları, mesleki dernekler, teknoloji ve yenilikçilik merkezleri, bankalar, sigorta şirketleri, lojistik firmaları gibi) bir araya geldikleri örgütlenme modelleri olarak tanımlıyor.

DTM Genel Müdür Yardımcısı Ziya Altunyaldız da, iki yıldır Türkiye'nin kümelenme politikalarının oluşturulması çalışmalarını yürüttüklerini belirterek, sivil toplum kuruluşlarının (STK), akademisyenlerin, kurum ve kuruluşlar ile iş dünyasının bu çalışmaların içinde olduğunu söylüyor. Kümelenmenin tarifini de yapan Altunyaldız, kümelenme için “aynı bölgede aynı istihdam kolunda birbiriyle işbirliğinde bulunan işletmeler ve destekleyici kurumların işin içinde olduğu bir modeldir” diyor.

DTM Genel Müdür Yardımcısı Ziya Altunyaldız
UFT Assistant General Manager

What is clustering ?

Undersecretary of Foreign Trade Kayalar defines clustering as organization models in which undertakings, which are engaged in the same region and same line of business in the same value chain, which are in cooperation and at the same time which compete with each other and have business relations and organizations supporting these (universities, public agencies, research organizations, professional organizations, technology and innovation centers, bank, insurance companies and logistics firms) come together.

UFT Assistant General Manager Ziya Altunyaldız, stating that they have been carrying out studies on formation of clustering policies in Turkey for two years, says that NGOs, academicians, companies and

institutions and agencies and business world are involved in such studies. Altunyaldız defines clustering as, “A model involving companies collaborating with each other in the same line of business in the same region and supporting agencies”.

“İmalat sektörünü koruyun”

Gavurin Ltd. Şirketi Yönetici Direktörü Paul Miller, yaşadığı ülke İngiltere'nin kümelenme deneyimini aktardı. Tedarik zincirinin belirli bir sektörü desteklemek için bir araya gelmesiyle kümelenmenin başladığını söyleyen Miller, İngiltere'den yazılım ve tekstil sektörü kümelenmeleri hakkında bilgi verdi. Miller her kümede 1 lider olmalı diyerek özel sektörden bir kişiye ihtiyaç olduğunu ve o kümenin eylem odaklı bir küme olması gerektiğinin de altını çizdi. Türkiye'deki kümelenme deneyiminin İngiltere'de yaptıkları ile çok yakından ilgili olduğunu sözlerine ekleyen Miller, bugün İngiltere'nin yaşadığı en önemli sorunun her sektörü koruyamamak olduğunu söyledi. Miller İngiltere deneyiminden yola çıkarak Türkiye'nin kümelenme politikası ile ilgili bir de tavsiyede bulundu. “İmalat sektörünü koruyun” diyen Miller İngiltere olarak imalat sektörünü koruyamadıklarını ve tekstil boyası üreten sadece 1 fabrikaları kaldığını ve bugün İngiltere'nin kümelenme politikasında sıkıntı yaşadığını belirtti.

Gavurin Ltd. Şirketi Yönetici Direktörü Paul Miller

Gavurin Ltd. Managing Director Paul Miller

“Protect the manufacturing sector”

Gavurin Ltd. Managing Director Paul Miller related the clustering experience in UK where he resides. Miller, noting that clustering started when the supply chain came together to support a specific sector, provided information on the software and textile industry clustering in England. Miller, who says that there should be a leader in each cluster, underscored that there is need for one person from the private sector and that certain cluster must be an action oriented one. Adding that the clustering experience in Turkey is very closely related to what they did in UK, said that today the most important problem UK is facing is not being able to protect all industries. Miller made a recommendation regarding the clustering policy of Turkey based on the British experience. Miller, who said, “Protect the manufacturing sector”, noted that they were not able to protect the manufacturing sector in England and there is only one plant remaining manufacturing textile dyes, and that UK is having problems in connection with its clustering policy at present.

İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
Prof. Dr. Kerem Alkin

Istanbul Trade University Social Sciences Institute Director

“Doğru kümelenme başarı sağlar”

ABD'de Harvard üniversitesi Öğretim üyesi Michael Porter'ın karşılaştırmalı üstünlük yaklaşımıyla ortaya çıktı bu kümelenme konusu. Bir ülkedeki lokomotif veya önceliği olan sektörlerin çok iyi yapılandırılmak suretiyle ekonomiye daha fazla destek olmalarını sağlayacak bir modelden söz ediyoruz. Türkiye'de bu konuda çok güzel çalışmalar yapılıyor. Başarılı sonuçlar da elde ediliyor. Turizm gibi. İngiltere ya da başka bir ülkenin bu konudaki çalışmalarının kimi başarısızlıklarla sonuçlanması Türkiye'nin de bu konuda aynı başarısızlığı yaşayacağı anlamına gelmeyebilir. Yapılan kümelenme doğruysa ve başarılıysa sonuçlar olumlu olabiliyor. Sektörel tercihleri doğru yapmak lazım. Otomotivde bunu yapabilirsiniz, çünkü otomotiv Marmara Bölgesi'nde kümelenmiş durumda. Coğrafi uzaklıklar arttığı zaman, kümelenme modelini belli bir hat üzerinde tutamazsınız.

“Proper clustering results in success”

This subject of clustering came out of the comparative superiority approach of Michael Porter, a member of faculty at Harvard University in USA. We are talking about a model which will ensure that driver or priority sectors in a country contribute more to the economy through very strong structuring. Very nice studies are being carried out in this regard in Turkey with successful results. Like in tourism. It may not mean that Turkey will not be successful in this subject because of certain failures in this area in England or another country. Results may be positive if the clustering is correct and successful. What's important is to make the sectoral choices properly. You can do this in the automotive sector because the automotive industry is already clustered in the Marmara region. You cannot keep the clustering model on a certain line if geographical distances are great.

Kümelenme Politikasının Geliştirilmesi Projesi

Cluster Policy Development Project

Eskişehir

Kütahya

Bilecik

seramik kümesi yol haritası

ceramic cluster roadmap

Proje ekibi; DTM, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, KOSGEB, TOBB, TÜBİTAK ve TİM temsilcilerinin katılımıyla "vaka çalışması" yapılacak on küme belirlenmiştir. "Eskişehir, Kütahya, Bilecik Seramik İş Kümesi" de çalışma kapsamına dâhil edilen kümelerden biri olmuştur.

Ten clusters were designated on which "case studies" will be performed with the participation of project team; UFT Ministry of Industry and Trade, Ministry of Agriculture and Rural Affairs, Ministry of Culture and Tourism, Undersecretariat of State Planning Organization, KOSGEB, TOBB, TÜBİTAK and TEA representatives. "Eskişehir, Kütahya, Bilecik Ceramics Business Cluster" was one of those included in the study.

Mart 2007'de başlatılan "Kümelenme Politikasının Geliştirilmesi Projesi" AB tarafından finanse edilmekte ve kümelenme üzerine bir "Strateji Belgesi" geliştirilmesi suretiyle Türkiye'de ulusal kümelenme politikasının oluşturulmasına katkı sağlamayı hedeflemektedir. Proje, Dış Ticaret Müsteşarlığı (DTM) tarafından uluslararası bir konsorsiyumun teknik desteği ile yürütülmektedir.

Projenin üç temel bileşeni bulunmaktadır: "Ulusal Kümelenme Politikasının Geliştirilmesi ve Uygulanması için Kapasite Geliştirilmesi (I. Bileşen)", "Ulusal Kümelenme Politikasına temel teşkil edecek strateji belgesinin geliştirilmesi (II. Bileşen)" ve "Küme Haritalama ve Küme Analizi (III. Bileşen)". Tüm bileşenler birbirine bağlı olmakla birlikte ikinci ve üçüncü bileşen arasındaki ilişki saha deneyimlerinin ve küme analizi sırasındaki bulguların "Strateji Belgesi"ne uygun bir şekilde yansıtılabilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

III. Bileşen altında, on kümede yol haritalarının hazırlanmasına karar verilmiştir. Bu kapsamda Proje ekibi; DTM, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, KOSGEB, TOBB, TÜBİTAK ve TİM temsilcilerinin katılımıyla "vaka çalışması" yapılacak on küme belirlenmiştir. "Eskişehir, Kütahya, Bilecik Seramik İş Kümesi" de çalışma kapsamına dâhil edilen kümelerden biri olmuştur.

Yol haritaları bir taraftan iş kümesinin nasıl daha rekabetçi olabileceğini ortaya koymayı hedeflerken, diğer taraftan küme-

The clustering policy development project initiated in March 2007 is being financed by EU, aiming at contributing to creation of a national clustering policy in Turkey by way of developing a "Strategy Document" on clustering. The project is conducted with the technical support of an international consortium, by Undersecretariat of Foreign Trade (UFT).

The project has three basic components: "Development of Capacity for Development and Implementation of National Clustering Policy (Component I)", "Development of Strategy Document to Constitute a Basis for National Clustering Policies (Component II)" and "Cluster Mapping and Cluster Analysis (Component III). Although all components are interrelated, the connection between the second and third components is of great significance in terms of proper reflection of field experience and findings derived during cluster analysis on the "Strategy Document".

It has been decided that roadmaps are prepared on ten clusters under component III. In this context, ten clusters were designated on which "case studies" will be performed with the participation of project team; UFT Ministry of Industry and Trade, Ministry of Agriculture and Rural Affairs, Ministry of Culture and Tourism, Undersecretariat of State Planning Organization, KOSGEB, TOBB, TÜBİTAK and TEA representatives. "Eskişehir, Kütahya, Bilecik Ceramic Business Cluster" was one of those included in the study.

Roadmaps aimed at revealing how a business cluster may become competitive, on the other hand, the aim is creation of politi-

lenme politikasının geliştirilmesi sürecine katkı sağlamak amacı ile politik ve kurumsal önerilerin süreç içerisinde oluşturulması amaçlanmaktadır. "Eskişehir, Bilecik, Kütahya Seramik İş Kümesi" için geliştirilen yol haritası işletmeler, kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları, akademik kurumlar, araştırma kuruluşları ve diğer ilgili küme aktörlerinin katılımı ve katkıları ile geliştirilmiştir.

Çalışma Süreci

Eskişehir Sanayi Odası'nın (ESO) katkılarıyla 29 Ağustos 2008 tarihinde gerçekleştirilen tanışma toplantısı ile çalışmalar başlatılmıştır. ESO'nun ev sahipliğinde gerçekleşen toplantıya proje ile ilgili önemli paydaşların temsilcileri katılmıştır. ESO, yol haritasının geliştirilmesi sürecinde yerel koordinatör kuruluş olarak istekliliğini ortaya koymuştur.

Bir iş kümesini başarılı bir şekilde analiz edebilmek için iş kümesini oluşturan firmaların, ilgili kamu kuruluşlarının, sivil toplum örgütlerinin analiz sürecine etkin katılımı ve bilgi paylaşma konusunda istekli olmaları gerekmektedir. 1 Eylül 2008'den itibaren saha çalışmalarına başlayan proje ekibi firmalar, kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerle mülakatlar gerçekleştirmiştir. Saha çalışmaları sırasında çalışma grubu üyelerinin belirlenmesi de hedeflenmiştir. Saha çalışmaları (özellikle ikili firma ve kurum görüşme ve mülakatları) çalışma grubu toplantıları sırasında da devam etmiş ve bu şekilde saha çalışmasının bulgularının güçlendirilmesi sağlanmıştır.

Saha çalışmaları sırasında belirlenen küme aktörlerinin katılımıyla oluşturulan küme çalışma grupları, yol haritası hazırlama sürecinin bel kemiğini teşkil etmiştir. Bu kapsamda 27 Ekim 2008 ve 21 Kasım 2008 tarihlerinde yapılan çalışma grubu toplantılarında; kümelenme yol haritasının ana unsurları olan (1) ortak vizyon, (2) iş kümesi stratejisi, (3) ana başarı unsurları, (4) gerek-

cal and institutional recommendations during the process for contributing to the process of development of the clustering policy. The roadmap developed for the "Eskişehir, Bilecik, Kütahya Ceramic Business Cluster" has been developed with participation and contribution by undertakings, public agencies, NGOs, academic institutions, research institutions and other cluster players.

Activity Process

With contribution of Chamber of Industry of Eskişehir (ESO), activities were initiated with the introductory meeting held on August 29, 2008. Representatives of important stake holders involved in the project attended the meeting hosted by ESO. ESO has set forth its willingness to be the local coordinator organization in the development process of the roadmap. To analyze a business cluster successfully, the firms forming the business cluster, applicable public agencies and NGOs must be willing in active participation and information sharing regarding the analysis process. The project team, which started field activities starting on September 1, 2008, has held interviews with firms, public agencies, GNOs and universities. Designation of work group members was a target during the field activities. Field activities have continued (specifi-

List of companies and organizations participating in activities (In alphabetical order)

Anadolu University, Bien Seramik, Bozoyuk Chamber of Trade and Industry, Dumlupınar University, Eskişehir Chamber of Industry, Ercan Seramik, Eczacıbaşı Yapı, Heriş Seramik, Kütahya Chamber of Trade and Industry, Kütahya Porselen, MDA İleri Seramik, Ceramic Research Center, SERFED, Seranit, Söğüt Seramik, Termal Seramik, Toprak Seniteri, Toprak Seramik, Vitra Karo Sanayi and Yurtbay Seramik...

Çalışmalara Katılan kurum ve kuruluşların listesi (Alfabetik Sıra)

Anadolu Üniversitesi, Bien Seramik, Bozoyuk Ticaret ve Sanayi Odası, Dumlupınar Üniversitesi, Eskişehir Sanayi Odası, Ercan Seramik, Eczacıbaşı Yapı, Heriş Seramik, Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası, Kütahya Porselen, MDA İleri Seramik, Seramik Araştırma Merkezi, SERFED, Seranit, Söğüt Seramik, Termal Seramik, Toprak Seniteri, Toprak Seramik, Vitra Karo Sanayi ve Yurtbay Seramik...

li yetenek ve kabiliyetler, (5) küme geliştirme faaliyet planı ve (6) yönetim yapısı, Proje kapsamında çalışan danışmanların desteği ile çalışma grubu üyeleri tarafından geliştirilmiştir.

Farkındalık yaratmak için yürütülen ikinci faaliyet yol haritası sürecinin başında genel katılıma açık olarak gerçekleştirilen "Bilgilendirme Semineri"dir. Yerel paydaşlar, firma ve sivil toplum temsilcilerinin katılımı ile 7 Kasım 2008'de gerçekleştirilen bilgilendirme seminerinde hem Proje'nin tanıtımı yapılmış hem de yol haritası sürecinin ayrıntıları katılımcılarla paylaşılmıştır. Bilgilendirme semineri iş kümesinin ihtiyaçlarının iş kümesinin aktörleri ile tartışıldığı etkileşimli bir seminer olarak tertip edilmiştir. Nihai raporların tamamlanmasına yönelik çalışmalar DTM ve Proje Teknik Destek Ekibi tarafından sürdürülmektedir. Çalışmaların tamamlanmasını müteakip DTM, nihai raporu küme paydaşlarına sunacaktır.

cally bilateral firm and company meetings and interviews) during the work group meetings, allowing reinforcement of the findings of the field study.

The cluster work groups created with the participation of cluster players identified during field studies have constituted the backbone of the roadmap preparation process. In this context, at the work group meetings held on October 27, 2008 and November 21, 2008, the main elements of the clustering road map; (1) common vision, (2) business cluster strategy, (3) main achievement elements, (4) required skills and talent, (5) cluster development activity plan and (6) governance structure were developed by the members of the work group with the support of consultants employed in the project.

The second activity conducted for creating awareness is the "Information Seminar" which was held open to public participation at the beginning of the roadmap process. At the information seminar held on November 7, 2008 with participation of representatives of local stakeholders, firms and NGOs; the project was promoted and the details of the roadmap process were shared with participants. The information seminar was organized as an interactive seminar where the needs of the business cluster were discussed with the players in the business cluster. The activities relating to completion of final reports are conducted by UFT and Project Technical Support Team. Upon completion of activities, UFT will present the final report to cluster stakeholders.